

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

IV. Quod sit munus speciei impressæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

obiectorum, quæ his cognitionibus reflexis cognoscantur.

- 8 Obiic. Sæpe quis recordatur obiectorum, quæ cognoscit, & non recordatur cognovisse illa obiecta: ergo habet species impressas representativas obiectorum, quæ representativæ non sint cognitionum. Huic argumento in omnium sententia respondendum est; communis enim sententia quæ in anima constituit species productas à phantasmate, non illas constituere debet ad actum memoriam; sed ad perceptionem phantasmatis, actu existentis, quæ species transeunt amoto phantasmate, à quo in conservari dependent, sicuti qui species productas à sensationibus externis in sensu adituunt, non illas ad memoriam harum sensationum; sed ut percipiantur, dum sunt actu præsentia, constituunt, omnique memoriam cuiuscunque potentie constituunt in speciebus productis ab actibus eiusdem potentie. Sed esto, producerentur species à phantasmatibus, deferentes actibus memorie intellectus, adhuc stare argumentum: sæpe quis recordatur obiectum perceptum sensatione externâ, & intellectu, quin recorderetur cognitionis, aut phantasmatis: ergo habet species illius obiecti distinctas ab speciebus cognitionis, & phantasmatis, quibus illud primò percipit.

- 9 Respondeo cognitionem memorativam simul ferri in obiectum prius cognitum, & in cognitionem præteritam; expressis tamen in obiectum cognitum, quia cognitio præterita non fuit sensata sensibus externis, neque interno, & semper obscurius, & confusus cognoscimus illa, quæ prius sensata non fuerunt, & quo pluribus sensibus fuerunt sensata, & facilius nos obiecta cognoscimus.

- 10 Placet solutionem aliam adducere in re occulta nimis, in qua vix aliquid ex principiis certis dici potest. Affero numquid cognosci obiecta per species memorativas, quin aliquo modo cognoscantur actus, quibus fuerunt cognita; nihilominus, intellectum discernere inter obiecta externa cognita; & non inter ipsos actus, quia species expressa, quæ interni actus, & externa obiecta cognoscuntur, non tantum procedit ab specie impressa propria illius actus, sed ab aliis speciebus, quibus vitur intellectus, ad hæc obiecta cognoscenda non solum per species proprias, sed etiam per alias, quæ omnes simul producant speciem expressam, quæ viucius cognoscitur obiectum externum, quam internum; quia, etsi propria species impressa expressiorem cognitionem produceret circa actum internum, à quo fuit producta, quam circa illius obiectum, si ipsa nullo adiuta principio expressam produceret, ratione aliarum specierum, quæ se habent per modum vnius principij cum illa, simulque sumptæ per modum vnius principij alienæ sunt respectu cuiusvis actus interni, & externi obiecti, & quia illarum qualibet in expressiorem diversi obiecti producenda sunt destinata, potest species expressa produci, quæ viucius obiectum externum cuius non sunt immediatè species in intellectu, quam internum, quod speciem propriam in intellectu genuit, representet. Quod si actus memorie fieret per speciem propriam vnius simplicis actus interni, non ita contingeret; sed semper expressius internus actus tenens se, ut obiectum cognitionis reflexe viucius, quam aliud obiectum externum perciperetur.

- 11 Hanc ego rationem reddam, propter quam aliquando quis ita cognoscit obiectum, quod actu sensu externo, & interno percipit, tali modo, ut intellectus possit, circa obiectum externum discernere; & non circa sensationes, mediis quibus cognoscitur. In quo casu dicendum, existimo: cognitionem illius obiecti non dependere tantum à sensationibus illius; sed ab aliis speciebus, seu ab aliis phantasmatibus, quibus intellectus tanquam vno principio vitur ad illud obiectum cognoscendum.

- 12 QUINTA CONCLUSIO. Intellectio dum actu existit, potest immediatè concurrere ad intellectiorem reflexam de illa producendam, diversæ rationis ab illa, quam absens mediis speciebus produceret. Idem dico de volitione, quæ dum actu existit, per se ipsam potest concurrere ad sui cognitionem, & dum abest, mediis speciebus. Hæc conclusio probatur à paritate phantasmatis, de quo doctrinam hanc tradidit Punct. præcedenti, quæ eisdem rationibus hic stabilenda est. Favent huic conclusioni, quatenus de actibus voluntatis procedit Molina i. part. q. 57. artic. 4. Bañez i. p. q. 87. artic. 3. afferentes actus voluntatis cognosci per se ipsos intellectui præsentem, aut certè per speciem impressam, ab ipsis in intellectu productam.

SEXTA CONCLUSIO. Anima, illius potentia (si dentur superaddite) habitus, & species impressæ, aliæque similia accidentia cognoscuntur tantum per species alias, & à posteriori per effectus. Ita Toletus lib. 3. de anima, q. 11. Rub. lib. 3. de anima tractat. de intellectu possibili q. 6 & 7. Conimbr. lib. 3. de anima c. 8 q. 5. art. 2. & alij plurimi apud hos. Probat hæc conclusio. Quia nullus ex alio capite probat se habere has potentias, nisi ex effectibus, ex quibus illas infert, neque vllus audebit, dicere se experiri, habere potentiam intellectivam, speciem impressam alicuius obiecti, aut animam, neque de his meminisset, si illorum effectus non fuisset expertus: ergo tantum cognoscit hæc obiecta à posteriori per effectus, & per alias species.

Obiic. Hæc obiecta sunt intimè animæ præsentia: ergo per se ipsa producant cognitionem sui. Probat consequentia iuxta nostra principia, quibus ex hac immediata applicatione intulimus: plura obiecta sensationes, & cognitiones immediatè producere. Respondeo consequentiam esse malam, & consequens falsum, neque ex nostris principiis posse deduci. Ego enim tantum intuli obiecti ad potentiam immediatam concursum in his obiectis, quorum concursus actius in actum vitalem immediatè ab illis, vel mediis speciebus necessariò concedendus est, & argumento desumpto ex applicatione obiecti ad potentiam vltus sum ad species impressas auferendas; non ad concursum obiecti in suam cognitionem, vel sensationem probandum, quod si ex alio capite constabat specierum ablatio, illum concursum esse immediatam inferre, quod ego tantum prædicto argumento contendo. Quapropter, cum ex nullo capite nobis constet virtus activa horum obiectorum ad producendam cognitionem immediatè, vel mediis speciebus; imò argumentis probetur, talem virtutem non inesse his obiectis, applicatio immediata nihil concludit, ad probandum hæc obiecta immediatè concurrere. Instabis alio modo: Anima, intellectus habitus, & huiusmodi obiecta percipiuntur per species alias, & non proprias: ergo idem dici poterit de actibus intellectus, & voluntatis, aliquando à posteriori cognosci ex effectibus, & per alias species cognitione producta à phantasmatibus aliorum obiectorum, & specierum diversorum actuum, existentium in intellectu; sæpe tamen per species proprias cognoscuntur, quia experimur nos cognoscere actus intellectus, & voluntatis, qui nullum habent effectum, simplex enim affectus complacentiæ, sæpe nullum effectum habet, adhuc per accidens, neque per se tendit in productionem illius, & cogitatio speculativa de aliquo obiecto per se cum nullo effectu coniungitur, & tamen experimur huiusmodi actus: ergo virtutem habent producendi cognitionem sui independentem ab effectibus, & ab speciebus aliorum obiectorum. Denique, si aliquæ species memorie deferentes in animo ponendæ sunt, debent esse productæ ab his actibus: ergo debent esse representativæ illorum. Consequentia patet: quia omnis species est representativa obiecti, à quo producit. Antecedens probò; quia reliqua obiecta tantum possent producere species medio phantasmate; hoc autem non producit species in intellectu, & si illas produceret, non illas ad memoriam, sed ad cognitionem actualem ipsiusmet existentis dependentes in conservari ab obiecto, produceret, sicuti sensatio externa species impressas producit in sensu interno iuxta sententiam, quæ sensationem internam per species missas ab externa effici censet.

PUNCTUM IV.

Quod sit munus speciei impressæ.

Afferunt nonnulli: speciem impressam esse eiusdem rationis, & speciei atomæ cum obiecto, ex quo inferunt speciem impressam deferre ad cognitionem tanquam idolum, seu imaginem prius cognitam, quæ per similitudinem sui ducit in cognitionem obiecti. Adduntque ex obiecto cognito, & cognoscente fieri vnum per se magis propriè quam ex materia & forma.

Præterea partem huius conclusionis in bonum sensum explicatam Peripatetici nonnulli defendunt, qui afferunt vnum colorem esse productum alterius, & posse sentiri medio

medio colore producto, qui immediatè potentiam attingat, & gerat vices speciei impressæ, respectu coloris, à quo producitur & hac ratione rectè componitur species esse eiusdem rationis cum obiecto. Doctrinam hanc impugnauit hic Punct. 1. §. 1. ubi probauit colorè videri mediis speciebus in aère productis in quo non producitur color, ex quo inferitur colorem, non medio colore videri, neque colorem productum gerere vices speciei impressæ respectu coloris producentis. Quod si hæc doctrina sustineretur, adhuc vniuersaliter sustineri non posset species esse eiusdem rationis cum obiecto, sed tantum in prædicto casu. Alij absolutè, vt sonat, defendunt species omnes in quacunque potentia existentes, esse eiusdem rationis cum obiecto, quod falsum esse lumine naturæ notum est; si enim brutorum species eiusdem essent rationis cum ipsis, intellectus humanus, in quo sunt plurium brutorum species pergrande quoddam esset stabulum, coniungens gryphes equis, & pardis leones. Profectò nescio quid aduersarij apprehendant, dum hæc defendere, præsumunt.

3 Secunda pars falsitatis etiam conuincitur. Quia nos non experimur, cognoscere tale idolum, sicut experimur cognoscere obiectum externum: ergo non cognoscitur aliàs eodem modo experiremur, illud cognosci, sicut experimur, externum obiectum cognosci. Deinde, quia, cum falsum sit tale idolum posse esse eiusdem rationis, & speciei cum obiecto, implicat, tale idolum prius cognitum ducere in cognitionem obiecti modo, quo hi auctores fieri affirmant. Tandem impugnatur hæc sententia, quia impertinens est tale idolum. Sicut enim hi auctores fingunt cognitionem terminatam immediatè ad idolum, & mediatè ad obiectum, cur non illam constituent immediatè ad obiectum terminatam?

4 Vltimum, quod ex Auctoribus retuli, non possunt ipsi sine maxima ipsorum iniuria proferre, Quia, si ex cognoscente & obiecto fit vnum per se, magis quàm ex materia, & forma, inferitur ex quocunque obiecto, ab illis cognitio, & ex ipsis fieri vnum per se magis quàm ex materia, & forma. Nouerint autem plura obiecta, quorum vnio nihil illis proficua sit.

5 Alij affirmant: speciem impressam esse formalem similitudinem, & imaginem, non quæ prius cognita ducat in cognitionem obiecti, sed per se ipsam formaliter repræsentet obiectum, & constituat potentiam. Hæc sententia similiter impugnatur. Quia hoc munus repræsentandi formaliter, & constituendi potentiam cognoscentem, est speciei expressæ, quæ necessaria non esset, si species impressa illud obiret. Deinde impugnatur: species impressa producitur in subiecto, non cognoscente. Species enim albi producitur in aère, in quo non potest, produci imago, seu expressio formalis coloris; sed species expressa non potest produci in hoc subiecto: ergo species expressa, & impressa distinguuntur.

6 Dicendum est cum communi sententia, quam defendunt D. Thomas 1. p. quæst. 76. art. 1. Scot. in 1. distinctione 3. quæst. 7. Capr. in 1. distinctione 33. quæstione 1. art. 1. Rub. lib. 2. de anima, tract. de speciebus, q. 2. Hurtadus disp. 12. sectio 4. Arriag. disp. 4. sect. 8. speciem impressam concurrere actiue ad sensationem, & intellectionem per modum principij complementis potentiam ad suas operationes. Hanc conclusionem probo. Species impressa concurret ad expressam, & ad ipsam requiritur, vt probat experientia: non potest autem concurrere in alio genere, nisi in genere causæ efficientis, quia in genere causæ materialis, neque formalis conducere non potest: non in genere causæ materialis, quia potentia ex se est capax recipiendi suos actus, deinde quia minor virtus requiritur ad recipiendum effectum, quàm ad producendum: ergo potentia potius indigebit comprincipio ad producendum actiue suas operationes, quàm ad illas passiuè recipiendas. Neque conducere potest in genere causæ formalis. Quia, cum species impressa non sit formalis imago obiecti, non potest formaliter illuminare subiectum ad suas operationes, sicut intellectus illuminat formaliter voluntatem ad amorem, neque modus alius apparet, concurrendi in genere causæ formalis.

7 Dices: concurrere formaliter eo modo, quo concurret habitus requisitus ad actum, inclinando potentiam absque vilo influxu. Difficile est mihi habitus acquisitos concedere distinctos ab speciebus, & cognitione, quia difficillimè illorum influxus explicatur, & ostendam, non nisi

actuum futurum, si tales darentur habitus. Sed est, possent dari in volutate illà inclinantes sine aliquo concursu, hoc fieret propter naturā huius potentie libere, quæ potest allicui ad exercitium suorum actuum concurrere quasi morali, & non phylico, in reliquis verò potentiis infirmis concipi nequit.

Dices secundo, concurrere tanquam conditione, determinantem potentiam ad hunc actum, potius quàm ad illum. Contrā: Quia hæc determinatio conditionis non potest, esse in genere causæ formalis quia potentia informata eisdem speciebus modò producit hanc intellectionem, & potest illam: ergo hæc determinatio est per modum comprincipij, concurrentis cum potentia, quod dicitur, illam determinare ad hunc actum, non quia quotiescumque datur species impressa, necessestario detur expressa circa illud obiectum, sed, quia potentia intellectiua v.g. indifferens est, ad cognoscendum hoc, vel illud obiectum, & impotens aliquid cognoscere sine specie, eo ipso, quod cum hac specie tanquā cum comprincipio illam adiuuante operationem eliciat, debet illam elicere circa hoc obiectum. Quia intellectus non potest, simul cū specie impressa equi coniungi per modum vnius principij, ad producendam speciem expressam leonis. Species enim impressa est determinata ad producendam speciem expressam sui obiecti, & quotiescumque potentia illā vitur, debet esse in ordine ad cognitionem sui obiecti. Et in hoc sensu vera est opinio, quæ docet: munus speciei impressæ esse determinare potentiam ad hunc actum potius producendum, quàm illum.

Contra præcedentem conclusionem nonnulla adducit Tolet. lib. 2. de anima c. 5. q. 12. ubi concursum actuum speciebus denegat, quæ facile ex dictis solui possunt. Arguit primò ex immanentia visionis, quam non putat stare posse si species sit actiuum principium, quod solui, dum dicit actionem vitalem non debere esse immanentem respectu omnium principiorum, sed respectu animæ. Arguit secundo: sentire est opus animæ. Explicui sape non esse idem esse principium sensationis, & sentire, quia hoc importat principium immanens, & vitale. Arguit tertio: si species actiue concurreret, quotiescumque daretur species, daretur illius influxus. Resp. in multis speciebus ita cōtingere, non tamen in memoratiuis sensus interni, & intellectus, quæ si nō excitentur ab anima, nihil operantur. Quomodo autem excitentur, res est omnium difficillima, quam inueni in tota Philosophia. Ad quā soluendā parum refert, species in hoc vel illo genere concurrere. Quapropter non est huius loci illam dirimere. Nonnihil dixi in præcedentibus.

Nota: species impressas non ita esse determinatas, ad producendas expressas obiectorum, vt aliquando nō possint intellectus, coniungere species proprias dictorum obiectorum, & per productionem quandā, quasi monstruosam producere adiutus illis speciebus impressis expressam abstractiuam aliis tertij obiecti, cuius intellectus non habet species proprias. Quod contingit in cognitione substantiæ, & aliorum obiectorum, quæ non habent species proprias. Sed adhuc in his productionibus species impressæ, concurrentes cum illis ad productionem speciei expressæ obiecti nō habentis species proprias, possunt dici determinatæ ad productionem illius speciei expressæ, quia illa specierum collectio non potest aliam speciem expressam producere, nisi hanc abstractiuam huius obiecti: licet enim quilibet species per se sit determinata ad productionem speciei expressæ obiecti, cuius est propria; cum tamen coniungitur cum aliis speciebus aliorum obiectorum, species illæ per accidens ex coniunctione ipsarum per modum vnius principij determinantur ad speciem expressam monstruosam obiecti, cuius propria non est vlla ex his speciebus. Hæc enim propositio est vniuersaliter vera: Intellectus non potest eisdem indiuisibilibus speciebus impressis, quibus producit speciem expressam huius obiecti, producere speciem expressam aliis obiecti. Et similiter hæc est vera propositio: Ideo intellectus producit speciem expressam huius obiecti potius quàm illius, quia adiuuatur his speciebus, & non illis.

Aliqui probant, speciem impressam concurrere actiue, quia non possunt omnia prædicata speciei expressæ correspondere potentie. Hanc tamen rationem nullam esse constat ex dictis 2. Physic. Controu. 9. punct. 2. ubi hanc correspondentiam prædicatorem inutilem esse ad cognoscendam causam adæquatam effectus, & tantum importare nugatoriam quandam petitionem principij latè tradidi.

Inquires,

13 Inquires, an obiectum tantum concurrat ad speciem expressam media impressa; an simul cum specie impressa immediatè ratione sui. Hanc difficultatem attingit Ariana citatus supra, cui negatiuè respondet cum communi sententia, quæ id non probat; sed supponit: tamen recentiores aliqui docuere, obiectum, colorem scilicet, immediatè concurrere ad visionem simul cum specie impressa in medio producta. Tota ratio huius sententiæ est, quia distantia obiecti non obstat: Sicut enim Sol simul cum calore immediatè productus, & per se ipsum producit ignem in subiecto distante: sic color simul cum specie impressa producta in medio producit in potentia distantem expressam. Respondeo, verum esse obiectum sufficienter applicari media specie impressa ad productionem expressæ, & ex hoc capite non repugnare, illam produci ab obiecto; repugnare tamen ex defectu virtutis in obiecto, quia nullum est fundamentum, vt dicamus hoc esse productum speciei expressæ per se, & immediatè; sine fundamento autem hoc contra communem sententiam concedere nefas est. Ad illud Solis productis ignem in passio distante. Respondeo, hoc concedi in hoc casu, & aliis similibus, quia fundamentum habemus ad hoc, vt talis virtus productiua tribuatur Soli, cum calor in medio productus non possit esse virtus productiua ignis; in præsentem autem defendi, colorem producere speciem expressam, omni fundamentum caret.

14 Inquires secundo, an species se teneat ex parte potentia, vel ex parte obiecti, tanquam vicaria illius. In hac questione nulla potest esse de re difficultas, cum dixerimus speciem impressam simul cum potentia actiue concurrere, & miti ab obiecto, quod est causa illius, mediâ quâ obiectum speciem expressam producat. Hæc de re, neque aliud potest inquiri sub illis terminis. An species teneat se ex parte obiecti tanquam vicaria illius, vel ex parte potentia. De modo loquendi neque multum disputandum est, neque potest à priori, vel à posteriori certa præscribi regula. Potest dici, speciem expressam se tenere ex parte potentia, quatenus cum illa concurrat per modum vnius adæquati principij & illam complet in ratione principij actiui, & potest etiam dici se tenere ex parte obiecti, quia obiectum mediâ illa speciem expressam producit, & quia obiectum producendo speciem expressam in potentia hæc complet in ratione principij actiui. Non tamen propriè dici potest vicaria obiecti, quia vicarium est quod aliis vicibus gerit, hoc est, quod præstat id, quod ab illo, cuius vicarium dicitur præstandum erat: cum autem obiectum non esset producturum speciem expressam, impressa illam producens non propriè dicitur vicaria illius. Potest talis impropriè dici, quia præstat id quod obiectum per se præstaret si haberet virtutem, defectu cuius virtutis specie impressa obiecto enim incumbit, speciem expressam producere, quam cum non possit immediatè efficere, eam mediâ impressa producit.

PUNCTUM V.

De distinctione, extensione, & intensione specierum.

1 PRIMA CONCLUSIO. Obiectum diuisibile secundum extensionem diuersas species producit, correspondentes diuersis partibus obiecti. Hæc conclusio probatur, quia pars A, verbi gratia, non producit speciem representatiuam partis B, neque è contrâ: ergo quælibet pars producit speciem distinctam ab specie alijs partis. Secundo probatur: Quia, quando duo alba sunt diuisa, quodlibet producit suam speciem distinctam: ergo quâdo sunt vnita. Dices: quodlibet album producere speciem distinctam, quia sunt diuisa, vel non coniunguntur ad producendam speciem impressam; si autem coniunguntur, vtrumque producere speciem indiuisibilem distinctam ab illis, quas ipsa alba separata producerent. Contrâ: ex hoc sequitur, totam speciem productam ab obiecto corrumpi, quando minima pars illius incipit apparere, vel latere, quod sine fundamento dicitur; imò contra rationem, cui magis consonum est, vt quælibet pars obiecti speciem representatiuam sui producat, distinctam ab specie representatiua alterius partis.

2 Secundo: Si esset eadem species impressa totius calis, existens in aere existente prope fenestram, species illa

produceret in interiori parte cubiculi speciem, quâ posset videri tanta pars calis, quanta videtur ex spatio fenestræ immediato, quia species impressa producta est eiusdem rationis cum producente. Quod non ita contingere monstrat experientia: ergo signum est in spatio immediato fenestræ esse plures species correspondentes pluribus calis partibus, quarum aliquæ speciem aliam similem producant in interiori parte cubiculi, alijs nihil in eadem producentibus.

3 SECUNDA CONCLUSIO. Obiectum diuisibile secundum intensiorem producit speciem sui secundum omnes gradus intensiorem, ita vt cuiuslibet gradui distincto distincta species respondeat. Fundamentum huius conclusio is est idem ac præcedentis, ac proinde non in illo adhibendo, immorandum est.

4 TERTIA CONCLUSIO. Quodlibet obiectum indiuisibile, & quælibet pars obiecti diuisibilis quantumvis minima, etiam indiuisibilis secundum extensionem & intensiorem producit speciem sui diuisibilis secundum intensiorem, ita vt idem indiuisibile obiectum intensiorem, & intensiorem speciem producat secundum maiorem, vel minorem distantiam, vel virtutem actiuitatis. Hæc conclusio probatur: obiectum indiuisibiliter idem secundum intensiorem & extensionem remissius, & intensius videtur secundum maiorem, vel minorem applicationem: ergo producit species intensiores, & remissiores.

5 QUARTA CONCLUSIO. Subiectum diuisibile receptiuum harum specierum, aer v.g. receptiuus specierum coloris in qualibet parte sui recipit omnes species supradictas omnium graduum extensionis, & intensiorem obiecti, & intensiorem speciei respectu cuiuslibet partis indiuisibilis obiecti. Hæc conclusio probatur, quia, cum quælibet pars aeris sit receptiua specierum, & obiectum possit illas producere, eas producit in qualibet parte, seu indiuisibili aeris contento intra spheram actiuitatis illius. Deinde à posteriori eadem conclusio probatur, quia idem obiectum videtur secundum se totum ex diuersis partibus spatij: ergo in qualibet illarum producit species representatiuas omnium partium sui, siue sui totius.

6 Ex hac conclusione inferitur, species receptas in subiecto materiali habere extensionem subiectiuam, quia sunt extensæ per omnes partes subiecti secundum diuersas partes sui, hæ partes speciei in hac parte subiecti, & in illa aliarum partium speciei eiusdem rationis. Inferitur secundo: in qualibet parte siue indiuisibili subiecti reperiri species indiuisibiles secundum extensionem triplici modo, quorum duo impropriè dicuntur intensio, alter verò propriissimè. In primis in eodem indiuisibili subiecti reperiuntur species diuersarum partium extensarum obiecti, quæ species aliquo modo possunt dici intensiorem constituere, quia sunt in eodem indiuisibili subiecti, impropriè tamen, quia sunt respectu diuersorum obiectorum. Dicuntur tamen inextensæ obiectiue, quia non sunt in subiecto extenso, & extensæ obiectiue, quia representant obiectum extensum. Reperiuntur etiam in eodem indiuisibili subiecti species omnium graduum intensiorem, qui sunt in obiecto, quæ species adhuc non propriam intensiorem constituunt, quia sunt respectu obiectorum diuersorum, licet constituentium vnum obiectum intensum, ob hanc rationem hæ species intensæ obiectiue dicuntur. Tertiò reperitur in quolibet indiuisibili subiecti species intensæ respectu cuiuslibet gradus omnino indiuisibilis secundum intensiorem, & extensionem obiecti, quæ propriè dicitur intensio, quia est multitudo specierum seu partium speciei respectu subiecti, & obiecti indiuisibilis.

7 Inferitur tertiò in quolibet indiuisibili aeris, vel pupillæ reperiiri non solum tot indiuisibilia speciei, quot sunt coloris & lucis secundum extensionem, & intensiorem in toto obiecto viso, sed etiam pro singulis indiuisibilibus obiecti multiplicari in pupilla multa indiuisibilia speciei, quibus idem obiectum intensè videtur, & eò plura, quò intensius & clarius videtur, in quo nullum inconueniens reperio, neque in opinione constituyente continuum ex infinitis partibus, neque ex finitis indiuisibilibus, quia secundum hanc, etsi specierum indiuisibilia maximopere numero vincant indiuisibilia obiecti, non tamen in infinitum multiplicantur, & secundum illam admissio vno infinito partium, aliud, & aliud addi, non est inconueniens. In quolibet enim digito sunt infinitæ partes, & tamen manus constat quinque digitis, in quibus quinque partium infinitæ